

MINU LUULETET

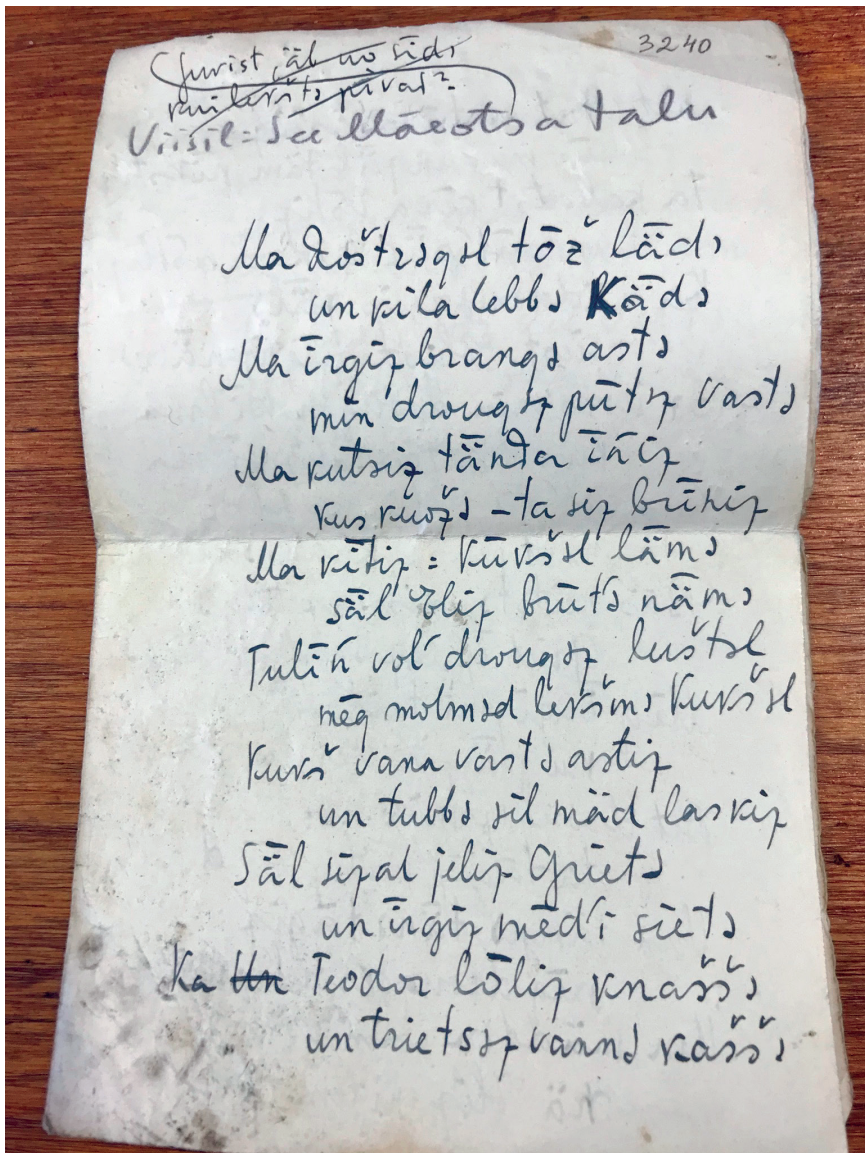
Oskar Loorits

Eesti Kirjandusmuuseumi Eesti Rahvaluule Arhiivis asub rahvaluuleteadlase Oskar Looritsa väärtuslik liivi etnograafiat ja folkloori puudutav kogu (vt täpsemalt Tuisk 2022¹). Loorits on liivi rahvapärимuse kogumise ja talletamise kõrval ka ise liivikeelset loomingut loonud. Seda on ta avaldanud näiteks liivi lugemikes pseudonüümi Vāldapā all. Allolev liivikeelne luuletus oli peidus liivi folkloori sedelkogu (LF, S 1) päris viimastel lehekülgedel ja teadaolevalt pole see kuskil ilmunud. See 1923. aasta detsembri-ga dateeritud luuletus on mõeldud laulmiseks viisil „See Mäeotsa talu“. Luuletuse on pannud tänapäevasesse liivi kirjaviisi ja lisanud ligilähedase eesti keele tõlke **Tuuli Tuisk**.

Ma Kuoštrõgõl tõž lādõ
un kilā lebbõ kādõ.
Ma igriz brangõ astõ,
min drougõz pūtiz vastõ.
Ma kutsiz tända igriz,
kus kūožõ, ta siz brīniz.
Ma kītiz: Kūkšõl lāmõ,
sāl Eliz brūžõ nāmõ.
Tulīņ vōļ drougõz luštõl,
mēg mōlmõd lekšmõ Kūkšõl.
Kūkš vanā vastõ astiz
un tubbõ sil mād laskiz.
Sāl sizāl jeliz Grīetõ
un igriz mēđi sietõ.
Ka Teodor lōliz knaššõ
un trietsiz vannõ kaššõ.

Ma Kuoštrõgisse tahtsin minna
ja küla läbi käia.
Ma hakkasin julgelt astuma,
mul sõber tuli vastu.
Ma kutsusin teda ühes,
kuhu, imestas ta.
Ma ütlesin: Kuukšile läheme,
seal Eliis-pruuti näeme,
Sõber muutus kohe rõõmsaks,
mõlemad läksime Kuukšile.
Vana-Kuukš astus vastu
ja tuppa meid lasi.
Seal sees elas Griet,
kes meid söötma hakkas.
Ka Teodor laulis kenasti
ja kihutas vana kassi.

¹ **Tuisk, Tuuli 2022.** Oskar Looritsa liivi folkloori kogu. – Mäetagused 82, 61–80. 10.7592/MT2022.82.tuisk.

3240
Junist äd as äid
mu lants to pival?
Viisil: Sa alläotsa talu

Ma doostroqul tōz' läid,
un rila lebb. Käid,
Ma ärgiz brangd asto
min droogtz pütz vastd
Ma kutsiz tända ääiz
kus rüvõd - ta siz brühiz
Ma kütiz = küvõd läim
säl ölij brüts näim
Tulin vol droogtz lusstel
näg molmsd lüsim, küvõd
Kuvõd vana vastd astiz
un tubbd sil mäid lasviz
Säl sipal jelij qüetd
un ärgiz med'i süetd
Ka Ha Teodor lölij vnassd
un trietsz vnand rassd

Oskar Looritsa luuletus Eesti Kirjandusmuuseumi Eesti Rahvaluule Arhiivi liivi folkloori sedelkogus (LF, S 1). Foto: Tuuli Tuisk

Set Anton türsõ istiz,
sūr mur un pāl tām pīkstiz.
Ta kabāstst kēra vōtīz
un brūṭ pāl laikam mõtliz.
Ka mādđōn sugīz zālō,
sīest Elīzt mēg iz nāmō.
Iz ūoks (āb vōlks) min drougōn kīlma,
ku vōlks tās Elīz sīlma.
Kus vōļ kil Elīz kaddōn,
munt pūošōd kādđō saddōn.
Bās neitstō mis laz tīegō,
Griet īž laz sandrok sīegō.
Mēg īrgizmi teiž lādō,
ku pāgiņ vel um kādō.
Bet drougōz min um kūlda,
ta tāgiž tōitiz tūlda.
Vaņ tāmpō tānō tāgiž
mēg drougōks tuļmō vāgiž.
Um mādđōn emīņ vōnnō,
nā, Elīz ni um kuonnō.
Min drougōn ni um pīrekō,
ku Elīzōks sōb īekō.
Mēg amād munt tāiz lōlam,
sīe pōrōn vōnnō pōlam.

Ma loulō tōž vel veitō
iļ Matild Ella Veide.
Bet Matild kītiz sieldō,
ta jāmstab minnōn kīeldō.
Siz labāk sū ma pidāb
un Matild daņtšōm viedāb.
Ikš loul um tegīž loptōd
un ūdtō jūrō optōd.

Ainult Anton istus nurgas,
suur mure teda rōhus.
Ta taskust kirja vōttis
ja pruudi peale vist mõtles.
Ka meil hakkas kahju,
sest Eliisi me ei näinud.
Mu sõbral poleks nii külm,
kui oleks siin Eliisi silm.
Kuhu oli küll Eliis kadunud,
teiste poiste kätte langenu.
Mis teha ilma neiuta,
Griet ise las putru söögu.
Me hakkasime taas minema,
sest palju veel on käia.
Kuid sõber mul on kuld,
ta tagasi lubas tulla.
Vaat täna siia tagasi
me sõbraga vargsi tulime.
Meil on nüüd rohkem õnne,
jah, Eliis on kodus.
Mu sõber nüüd on rõõmus,
et Eliisiga saab mürada.
Me teised kõik laulame,
paarile õnne palume.

Ma laulda tahtsin veel veidi
Matilde Ella Veidest.
Kuid Matilde ütles selgelt,
ta hammustab mind keelde.
Siis parem suu ma hoian
ja Matilde tantsima vean.
Üks laul on jälle lõpetatud
ja uut juurde õpitud.